

ЗВІТ

з прикладної науково-дослідної роботи

«РЕКОНСТРУКЦІЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ І РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ»

в рамках цільової програми
«РЕКОНСТРУКЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНІ ВИКЛИКИ І МОДЕРНІ ПРОЕКТИ»

Керівник НДР
д.е.н., доцент
Н.В. Белікова

Харків, 2018

Мета дослідження:

розробка науково-методичних засад реконструкції аграрної сфери і розвитку сільських територій України

Завдання:

- узагальнити вітчизняні та світові тенденції розвитку сільських територій та агропромислової сфери;
- узагальнити світовий досвід державної підтримки розвитку сільських територій;
- розробити концептуальні положення розвитку сільських територій в Україні;
- запропонувати організаційно-методичне забезпечення розвитку сільських територій України;
- запропонувати приклади проектів, які реалізують окремі напрями розвитку сільських територій.

Зміст

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

- 1.1 Аналіз динаміки розвитку сільських територій в Україні
- 1.2 Тенденції розвитку аграрної сфери України
- 1.3 Нормативно-правове забезпечення розвитку сільських територій та аграрної сфери в Україні

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА АГРАРНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

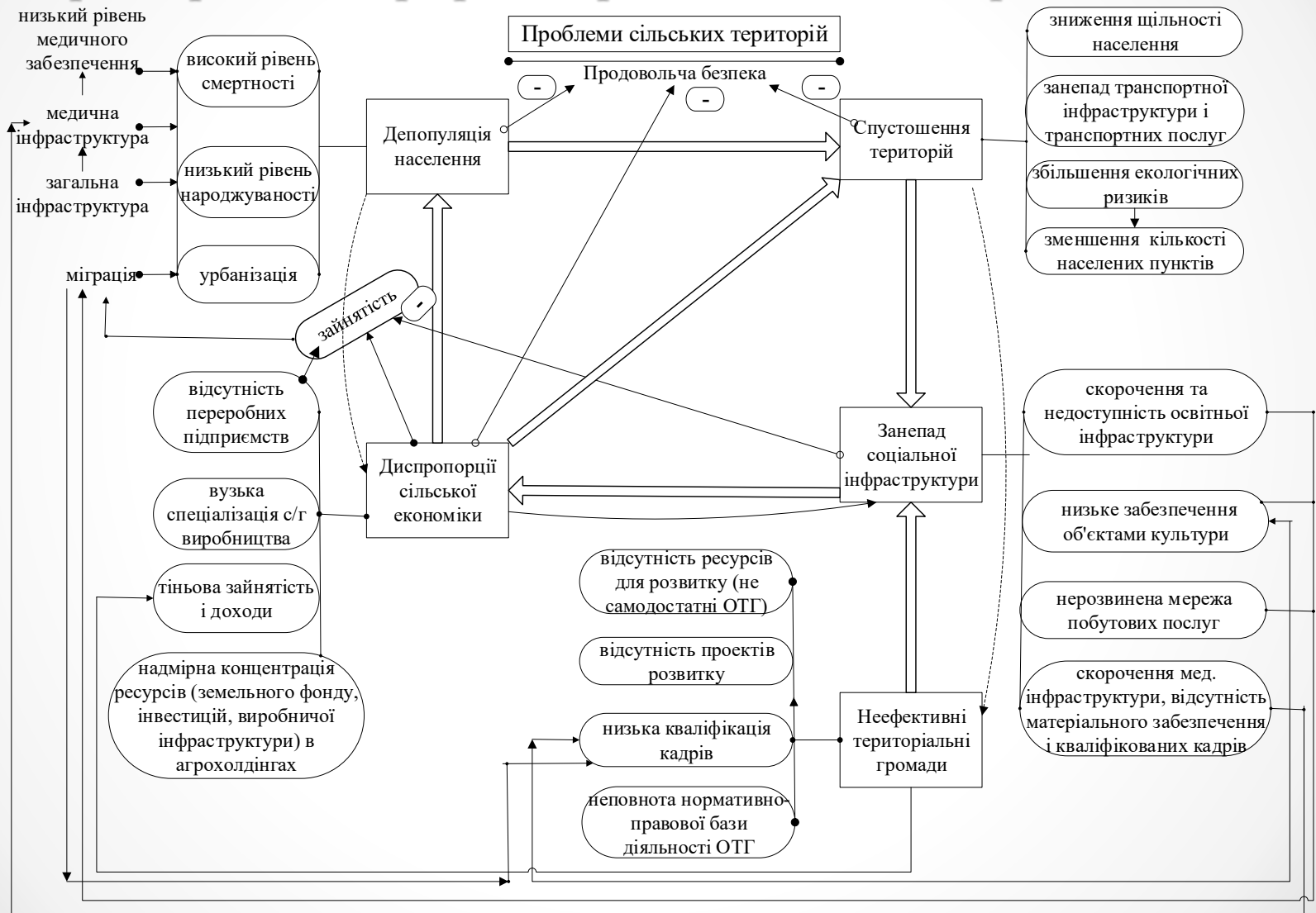
- 2.1 Проблеми розвитку сільських територій та агропромислового комплексу у країнах Європейського Союзу
- 2.2 Досвід державної підтримки розвитку сільських територій у країнах Європейського Союзу
- 2.3 Концептуальні положення та організаційно-методичне забезпечення розвитку сільських територій та аграрної сфери в Україні

РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА АГРАРНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

- 3.1. Комплексний проект розвитку сільської території та аграрної сфери «Село майбутнього» на основі публічно-приватного партнерства
- 3.2. Проекти розвитку кооперації сільських господарств

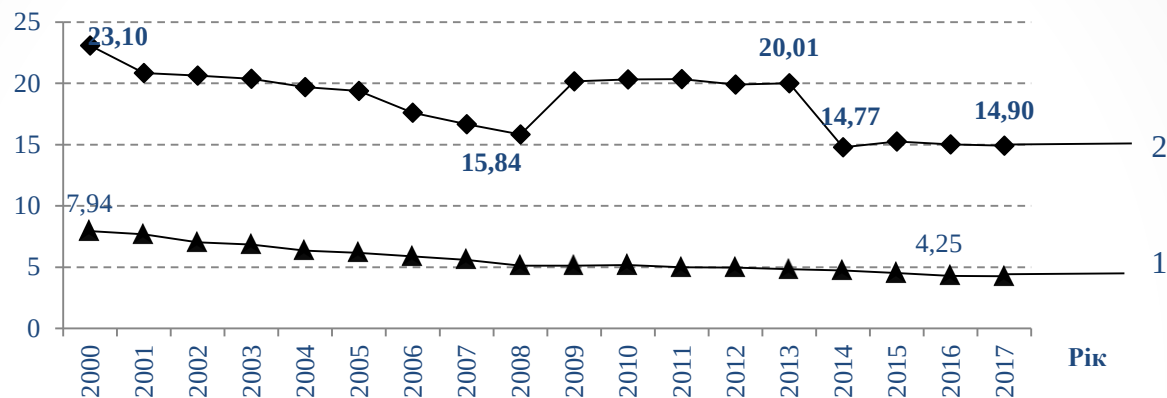
ВИСНОВКИ

1. Схема взаємозв'язку проблем розвитку сільських територій та аграрно-промислового виробництва

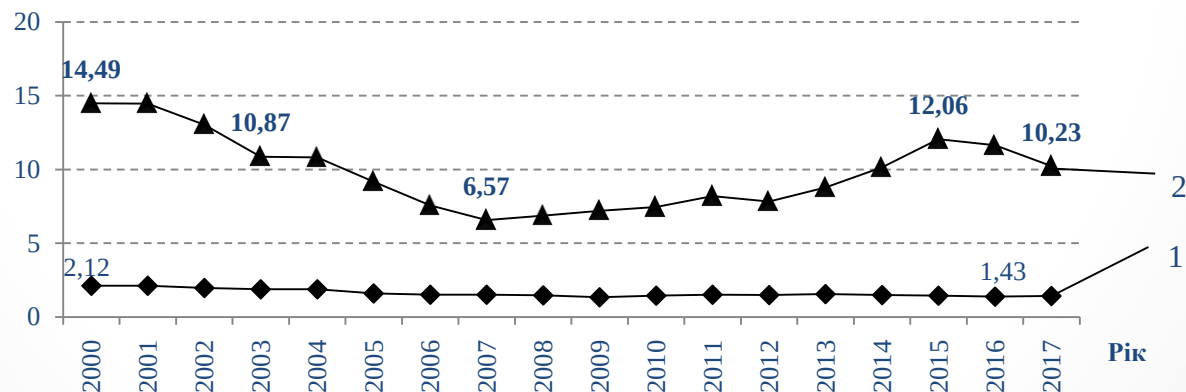

2. Порівняльна характеристика значущості сільського господарства в Україні та країнах ЄС

Питома вага зайнятих у
сільському господарстві,
% від усіх зайнятих

Питома вага сільського
господарства, лісництва
та рибництва у ВВП
країн ЄС та України

1 – країни ЄС у цілому; 2 – Україна.

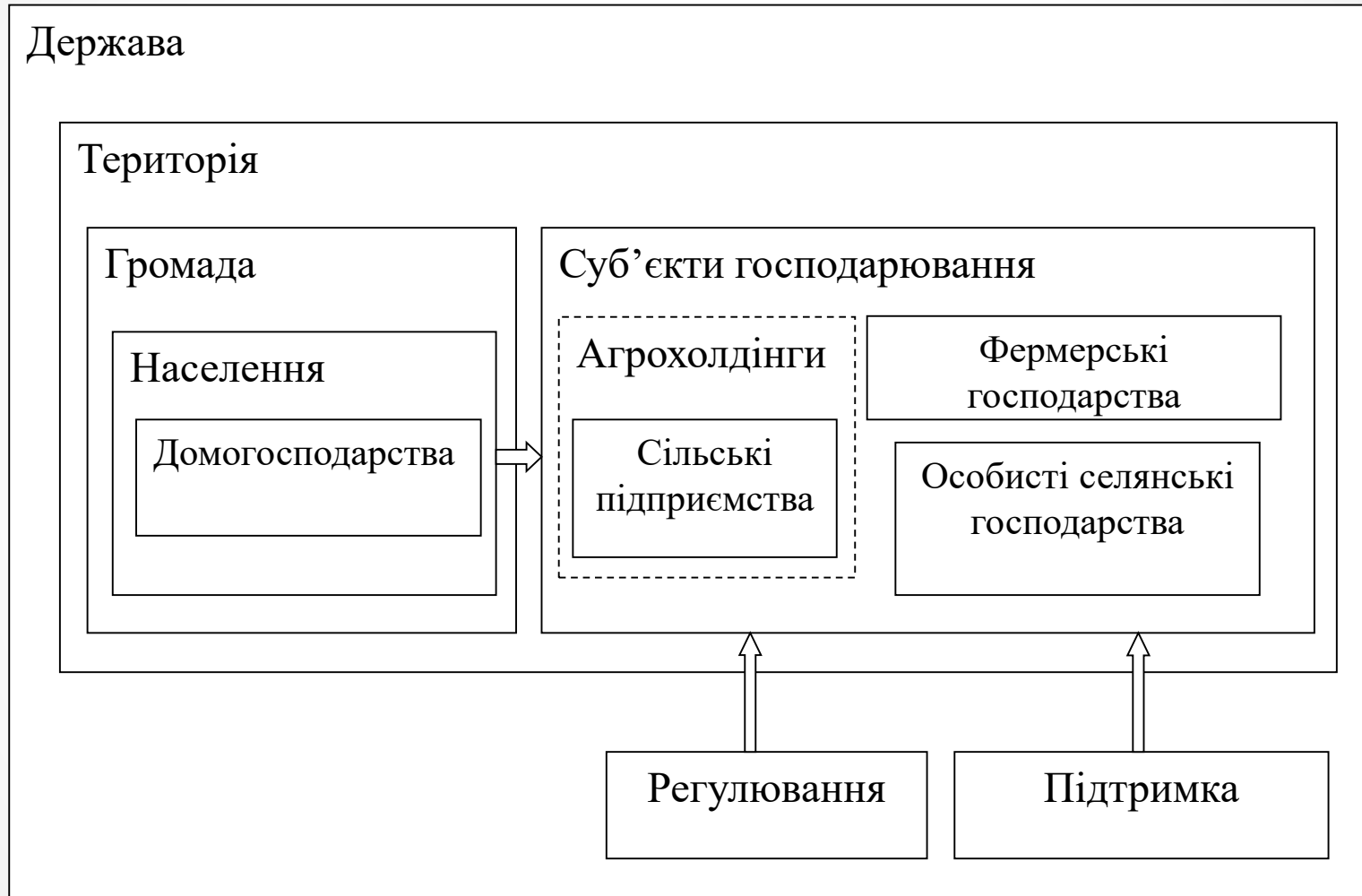
3. Напрями державної підтримки сільського господарства у країнах Європейського Союзу

4. Дерево цілей розвитку сільських територій та агропромислового виробництва в Україні

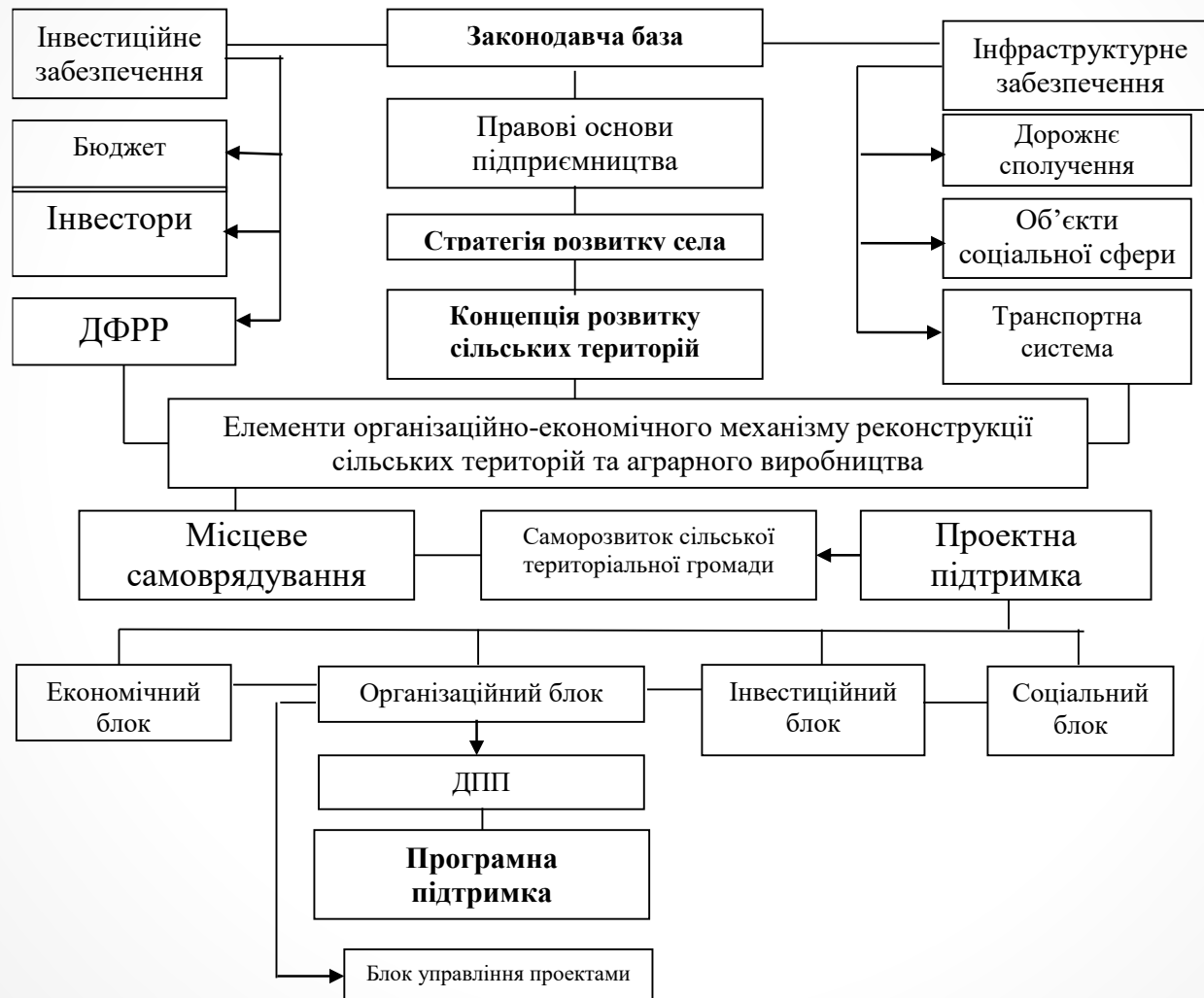
5. Модель ієрархічного взаємозв'язку просторового розподілу основних агентів аграрної сфери

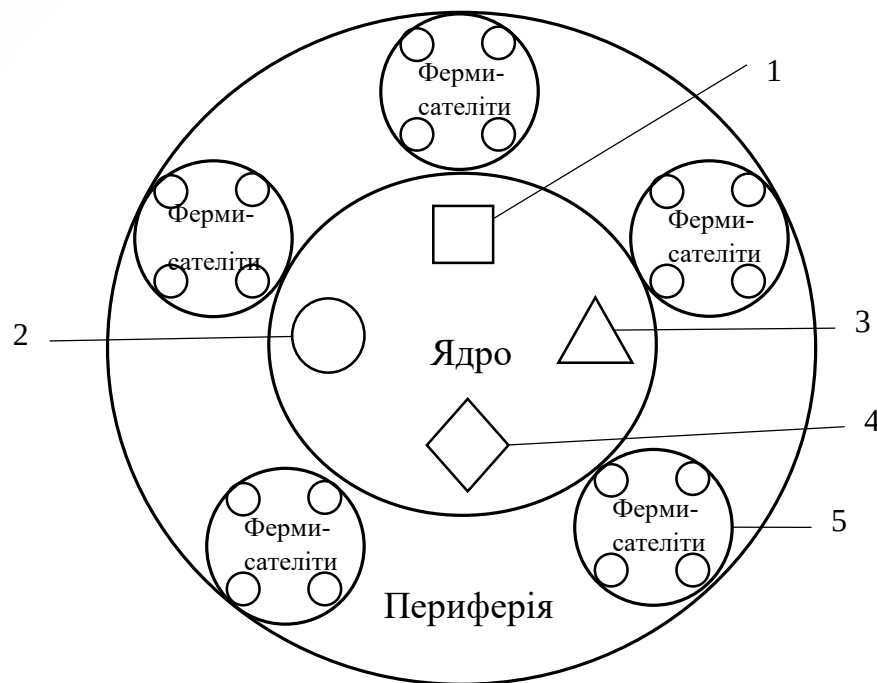
6. Структурно-логічна схема визначення концептуальних положень щодо розвитку сільських територій та аграрно-промислового виробництва

7. Схема формування організаційно-економічного механізму розвитку сільських територій та аграрного виробництва на основі проектного підходу

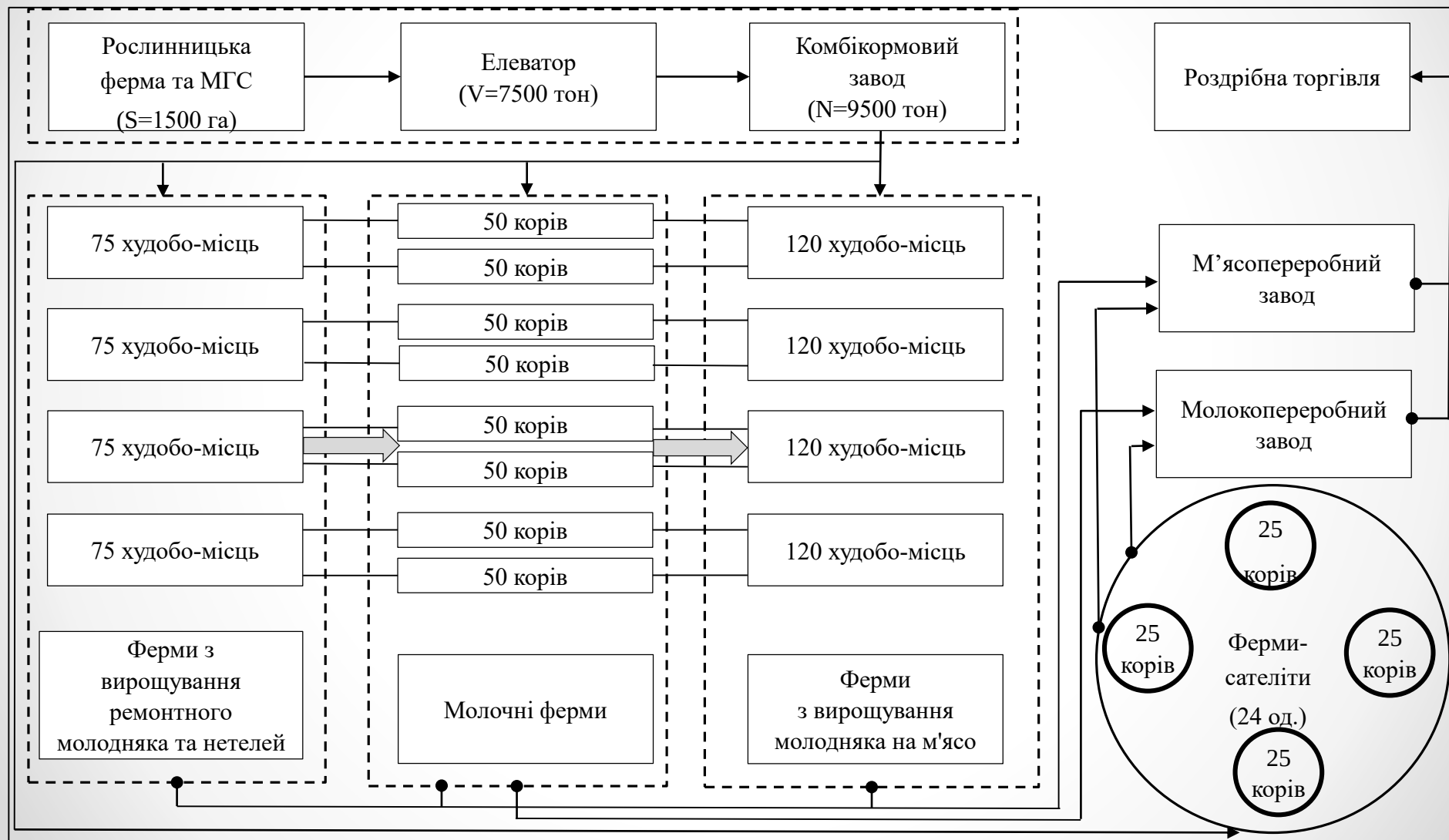

8. Модель агропромислового кластеру з виробництва та переробки молока та м'яса

- 1 – вирощування рослинної продукції і виробництво комбікорму;
- 2 – виробництво молока і вирощування молодняка на м'ясо;
- 3 – молоко- і м'ясопереробне виробництва;
- 4 – торгівля молочною продукцією, ковбасними виробами та рослинною продукцією;
- 5 – виробництво молока на фермах-сателітах.

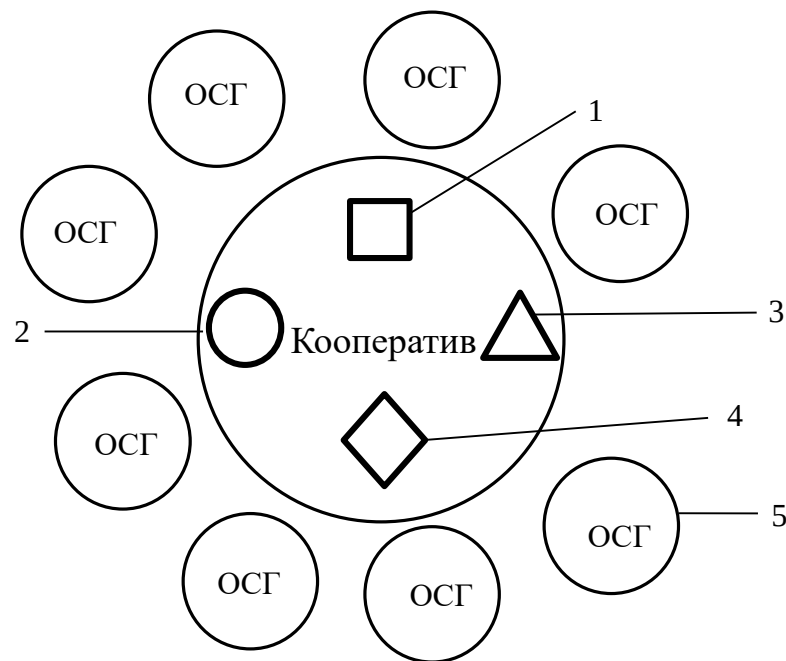
Структурно-потокowa модель ядра та периферії агропромислового кластеру з виробництва та переробки молока і м'яса

Показники роботи агропромислового кластеру за переділами

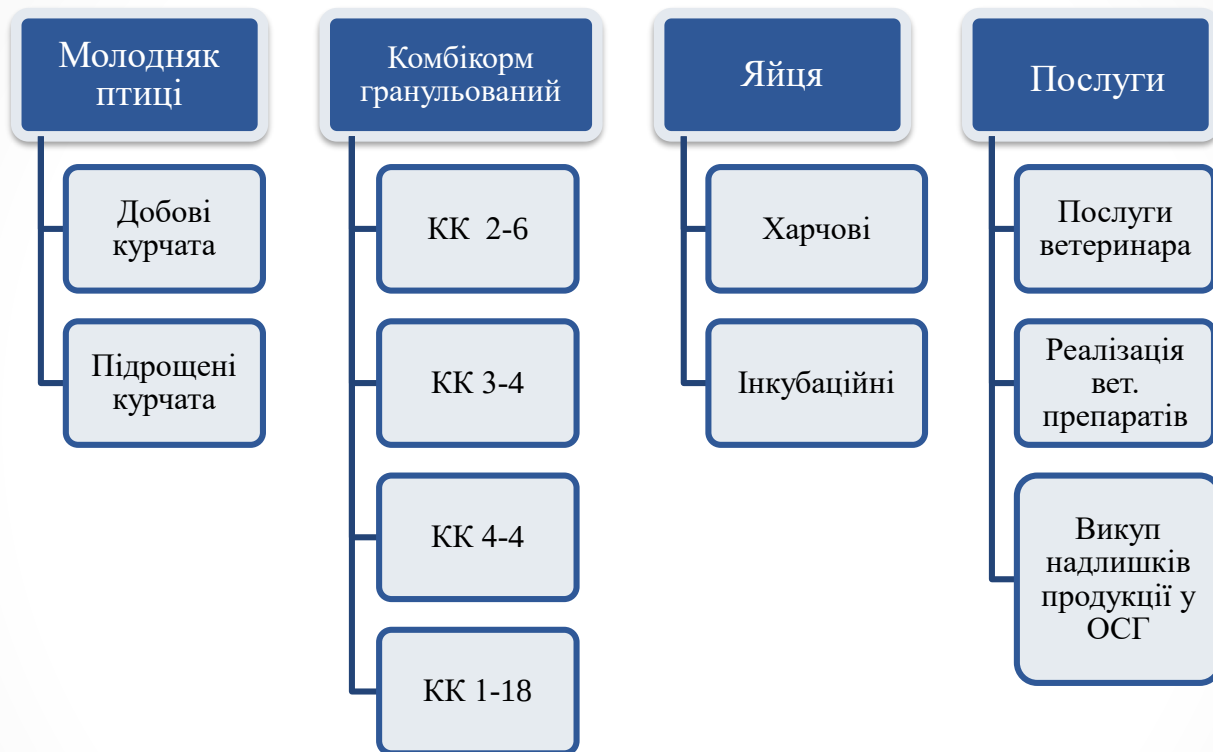
Вид виробництва	Капітальні вкладення, тис. дол. США	Чисельність працюючих, чол.	Об'єм випуску, тис. дол. США	Річний прибуток, тис. дол. США	Рентабель- ність, %	Додана вартість, тис. дол. США
Вирощування рослинної продукції	462	23	1158,4	510,5	78,8	609,1
Зберігання рослинної продукції	703	5	111,1	49,5	80,6	71,0
Виробництво комбікорму для ВРХ	226	4	1266,4	405,5	47,1	422,6
Продаж рослинної продукції	-	1	137,0	0,3	1,8	4,6
Загалом 1 переділ	1391	33	1403,4	965,9	60,9	1107,3
Виробництво молока	2588,0	80	1285,8	229,3	21,7	586,5
Вирощування молодняка на м'ясо	240	22	316,7	53,4	20,3	147,7
Центр розведення ВРХ з ветпунктом	5	2	-	-	-	8,6
Загалом 2 переділ	2833	104	1602,5	282,7	21,4	742,8
Молокопереробне виробництво	916,5	23	7634,1	2260,6	42,1	2359,2
М'ясопереробне виробництво	82,0	16	1759,0	632,9	56,2	684,3
Загалом 3 переділ	998,5	39	9394,8	2894,2	44,5	2944,2
Продаж молока та молочної продукції	150	30	9545,0	1500,4	313,2	1654,7
Продаж ковбасних виробів	30	6	2231,7	367,9	325,0	393,6
Загалом 4 переділ	180	36	11776,7	1868,3	318,8	2048,3
Всього агропромисловий кластер	5402,5	212	11913,7	6011,1	60,1	6842,6

9. Модель обслуговуючого кооперативу «Пташник» з виробництва молодняка птиці і торгівлі продуктами птахівництва

- 1 – закупівля і зберігання комбікорму;
- 2 – утримання батьківського стада;
- 3 – інкубаторно-птахівнича станція;
- 4 – утримання ремонтного молодняка;
- 5 – торгівля молодняком, харчовими яйцями та комбікормами

Продукція обслуговуючого кооперативу «Пташник»

Прогноз виробництва і реалізації продукції для обслуговуючого кооперативу «Пташник» у Харківській області

Вид продукції	Ціна	Кількість	Очікуваний обсяг реалізації, тис. грн
Молодняк птиці:			
Куручки	15 грн/шт.	11 050 шт.	165,8
Півні	15 грн/шт.	2 010 шт.	30,1
Яйця харчові:	1,6 грн/шт.	97 347 шт.	155,8
Реалізація комбікорму:			
КК 2-6	8,10 грн/кг	6 650 кг	53,9
КК 3-4	7,25 грн/кг	46 500 кг	337,2
КК 4-4	6,00 грн/кг	67 000 кг	402,0
КК 1-18	6,75 грн/кг	582 200 кг	3929,0
Вет. препарати			22,3
Разом			5 096,9

Науково-практичні результати

- на основі аналізу тенденцій аграрного виробництва та розвитку сільських територій України побудовано когнітивну карту формування проблем розвитку сільських територій та аграрної сфери, головними з яких є депопуляція, спустошення сільських територій, диспропорції аграрного виробництва, занепад соціальної інфраструктури та неефективність сільських територіальних громад, що дозволяє виявити причини виникнення та чинники посилення проблем, на які мають бути спрямовані заходи державної аграрної політики;
- розроблено концептуальні положення розвитку сільських територій в Україні, які передбачають реконструкцію розвитку сільських територій через активізацію та диверсифікацію агропромислового виробництва, що сприятиме створенню робочих місць, забезпеченню економічної достатності сільських територіальних громад, уповільненню та припиненню негативних тенденцій. Сформульовано специфічні принципи проектного підходу, які лежать в основі державної підтримки сільгоспвиробників залежно від спрямування, обсягів та правової форми їх діяльності;
- розроблено організаційно-методичне забезпечення розвитку сільських територій України, що передбачає формування системи цілей та підцілей розвитку, обґрунтування альтернативних сценаріїв досягнення цілей, формування механізму реалізації проектних рішень та визначення критеріїв ефективності проектів;
- в рамках реалізації проектного підходу розроблено проекти, які дозволять зменшити диспропорції в аграрному виробництві та відповідають основним напрям розвитку сільських територій України на різних рівнях: проект «Село майбутнього» для об'єднаної сільської територіальної громади із залученням інструментів публічно-приватного партнерства, проекти розвитку окремих напрямів тваринництва для фермерського господарства на основі кооперації індивідуальних селянських господарств.

Публікації за темою

- 1. Тур О.В., Красноносова О.М., Михайленко Д.Г. Досвід державної підтримки розвитку сільських територій у Європейському Союзі. Науковий журнал. East European Scientific Journal. № 8 (36), 2018. С. 27-30.
- 2. Красноносова О. М. Розширення повноважень територіальних громад в процесі розвитку місцевого самоврядування в Україні. Науковий журнал. Проблеми економіки. № 2 (36), 2018. С. 146-151.
- 3. Mykhailenko D. H. Economic efficiency: definition, analysis of concepts. Науковий журнал Проблеми економіки. № 2 (36), 2018. С. 159-163.
- 4. Красноносова О. М. Розвиток місцевого самоврядування у ході реформування територіального устрою України. Науковий журнал БІЗНЕС ІНФОРМ № 5, 2018. С. 105-110.
- 5. Mykhailenko D. H. Sustainability of the socio-economic development of Ukraine's regions. Науковий журнал БІЗНЕС ІНФОРМ № 5, 2018. С. 111-114.
- 6. Красноносова О. М. Визначення змісту економічної самодостатності територіальних громад у регіонах України. Збірник наукових праць Управління розвитком. №1 (191), 2018. С. 50-54.
- 7. Mykhailenko D. H. The methodological approach to assessing trade-off between the economic efficiency and social equity (in the context of the industrial sector of Ukraine). Збірник наукових праць Управління розвитком. №1 (191), 2018. С. 108-113.
- 8. Krasnonosova, O., Mykhailenko, D. Theoretical aspects of creating communities based on sustainable social and economic development of the region. Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Черніг. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2018. № 1 (13). С. 105-111.
- 9. Михайленко Д. Г. Збалансованість соціальної справедливості і економічної ефективності в регіональних соціально-економічних системах України: феноменологічна концепція. Науковий журнал. Актуальні проблеми інноваційної економіки . № 2, 2018. С. 67-73.
- 10. Krasnonosova O., Mykhailenko D. The substantiation of the necessary to observe the social justice in the course of reforming the territorial structure of Ukraine. Технологічний аудит та резерви виробництва. № 4/5(42), 2018. С. 24-29.
- 11. Красноносова О.М. , Михайленко Д.Г. Організаційні аспекти оцінювання відповідності економічної ефективності соціальній справедливості по територіальних громадах в Україні. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». № 2. 2018. С. 51-64.
- 12. Ярошенко І.В., Семигулін П.К. Аналіз сучасного нормативно-правового забезпечення системи публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів в Україні // БІЗНЕС ІНФОРМ, № 10, 2018. С. 255-261 .
- 13. Шликова В.О., Леванда О.М. Рівень доходів, умов харчування й тривалості життя населення: порівняльний аналіз України та країн ЄС / В.О. Шликова, О.М. Леванда // Науковий журнал «Демографія та соціальна економіка» №1(32), 2018, Київ. С.140-152.
- 14. Семигуліна І.Б., Ярошенко І.В. Підходи до модернізації системи управління регіональним розвитком // Сучасні міжнародні економічні відносини: становлення та шляхи перспективного розвитку : Зб. тез. наук. робіт учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 9-10 лют. 2018 р.). Одеса: ЦЕДР, 2018. С. 79-81.